

«فرهیختگان» گزارش می دهد: آخرین اخبار از وضعیت کابینه دولت سیزدهم

دولت رئیسی سند تحول می نویسد

سند، کمیته‌های مختلفی ازجمله کمیته امنیتی-دفاعی، سیاست خارجی، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی و علمی تشکیل شده‌اند. ریاست هریک از این کمیته‌ها، برعهده افرادی است که در این زمینه تجربه قابل توجهی دارند. در هریک از این کمیته‌ها، چندین کارگروه طراحی شده است. به عنوان نمونه در کمیته فرهنگی-اجتماعی، کارگروه‌های وزارت ارشاد، وزارت آموزش وپرورش، میراث فرهنگی و... در کمیته اقتصادی،وزارت اقتصاد،بانک مرکزی،وزارت نفت و... تشکیل شده است. این کارگروه‌های مختلف به تناسب عنوان شان به دولت معرفی شده‌اند و در وزارتخانه‌های مرتبط‌شان مستقر شده‌اند تا یک صورت وضعیت از شرایط کنونی را تدوین و چالش‌ها را تبیین کنند. احتمالا اطلاعات جمع آوری شده از تماس دفتر رئیس جمهور منتخب با شخصیت‌های سیاسی و فعالان رسانه‌ای، در همین مرحله مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

طبق تقسیم بندی انجام شده، کارگروه‌ها جمع بندی خود را به کمیته‌ها منتقل می کنند و کمیته‌ها نیز پس از بررسی، آن را به کمیسیون تالیف ارائه می دهند. اصلی ترین وظیفه کمیسیون تلفیق، جمع بندی سند تحول دولت ونگارش یک برنامه عملیاتی برای دولت آینده پیش از مراسم تنفیذ است. این کمیسیون یک وظیفه مهم دیگر برعهده دارد و آن پیشنهاد افراد برای عضویت در کابینه آینده است. در این مرحله کمیسیون احتمالا به اسامی ای که در سامانه یاران رئیسی پیشنهاد شده مراجعه خواهد کرد. با این حال اما انتخاب نهایی کابینه با سید ابراهیم رئیسی متناهیست. شنیده‌ها حاکی از آن است که گزینه این کمیسیون برای وزارت ارشاد و وزارت امور خارجه به سید ابراهیم رئیسی پیشنهاد شده است.

در مجموع می توان گفت با پروسه‌ای که رئیسی طراحی کرده است، او می خواهد وزاری را انتخاب کند که با ایده‌هایی که دولت آینده باید آن را دنبال کند، همسو باشند. در این مدل، افراد کابینه با محوریت یک ایده مشخص دور یکدیگر جمع می شوند و این باعث می شود دولتی منسجم و همسو شکل بگیرد. در چنین دولتی دیگر رخدادهایی شبیه دولت روحانی پیش نخواهد آمد که وزیری به دلیل عدم اجرای سیاست‌های تئوریکالی در دولت، استعفا کند یا اینکه عملکرد وزارتخانه‌ها در ضدت با یکدیگر باشد. به‌طور حتم رئیسی با چنین ایده‌ای و با تدوین سند تحول دولت و تمرکز بر چالش‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و درازمدت و تلاش برای رفع آنها، می‌تواند همچون قوه قضائیه، مسیر روبه‌رشد را برای دولت‌های بعدی مشخص کند.

پژوهشی مرتبط و همچنین تجربیات دوره جدید ارتقایفت، این سند هم باترکز بر اسناد بالادستی و نظرات کارشناسان تهیه خواهد شد. بر همین اساس وبا توجه به گستردگی امور اجرایی، برای نگارش این

همچون سند تحول قضایی که بر پایه اصول قانون اساسی، چشم انداز جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های کلی نظام، نظرات همکاران درون قوه قضائیه و صاحب نظران حوزه و دانشگاه، اسناد و منابع

آن نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای آینده شناسایی شود. پس از شناسایی این مسائل، همچون سند تحول قضایی، برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و درازمدت برای رفع آنها تدوین شود.. البته

رئییسی: با اولویت گذاری مسائل و کار جهادی، می توان تحول آفرید

مسائل کشور، کار جهادی و شناخت راهکارها و راه حل ها تحول را در کشور عملیاتی کرد.» رئیس جمهور منتخب در بخش دیگری از این دیدار و در پاسخ به پیشنهادات و نظرات مطرح شده ازسوی اعضای جامعه مدرسین اظهار داشت: «در دولت جدید استفاده از نظرات و دیدگاه‌های علما، فضلا و جامعه مدرسین حوزه علمیه را در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پشتوانه محکم‌ی برای خود می دانیم و از پیشنهادات و انتقادات استقبال می کنیم.» وی خاطرنشان کرد: «امروز فضای مبارزه با فساد در کشور ایجاد شده است و باید با ادامه این روند و همچنین افزایش کارآمدی، سرمایه اجتماعی و اعتماد مردم به نظام را افزایش دهیم.» رئیس جمهور منتخب با تأکید بر لزوم چابک سازی نظام اداری تصریح کرد: «تحقق وعده‌ها نیازمند نظام اداری چابک است و به‌دور از بروکراسی معمول در مسیر تحقق وعده‌ها گام برمی داریم.»

رئیس جمهور منتخب در دیدار با اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: «باتوجه به شناختی که از امکانات مادی ومعنوی، نیروی انسانی کارآمد، اراده جدی مدیران و توان جوانان دارم، معتقدم راه برون رفت از مشکلات کشور وجود دارد.»

وی با تأکید بر اینکه مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها و سیاست‌ها ازجمله بیانیه گام دوم انقلاب و سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی را به عنوان اسناد بالادستی در اختیار داریم، افزود: «این سیاست‌ها پایه‌ای برای برنامه ریزی در راستای تحول در جامعه خواهند بود.»

وی همچنین با تأکید بر لزوم ارج نهادن به تمام خدمات و تلاش های دولت‌ها و مجالس قبلی اضافه کرد: «در این سال‌ها زحمات بسیاری کشیده شده است که قابل توجه هستند، اما در شرایط موجود که مردم نارضی هستند و نخبگان و دغدغه مندان نگرانند، می‌توان با شناخت مشکلات، اولویت گذاری

شیخ عطار، سفیر اسبق کشورمان در آلمان در گفت وگوبا «فرهیختگان» مطرح کرد

۴ اولویت سیاست خارجی دولت سیزدهم

برخلاف سایر دولت‌ها، سید ابراهیم

رئییسی قصد دارد بر پایه ایده‌هایی که دولتش باید دنبال کند، کابینه‌اش را بچیند. به‌طور حتم یکی از مهم ترین اعضای کابینه او وزیر امور خارجه خواهد بود. اینکه باید وزیر خارجه چه کسی باشد، مبتنی بر ایده‌هایی است که دولت به دنبال تحقق آن است. در زمینه اینکه ایده‌های دولت رئیسی در سیاست خارجی باید چه چیزی باشد با علیرضا شیخ عطار، کارشناس مسائل بین الملل و سفیر اسبق ایران در آلمان گفت وگو کردیم. او رویکردهای مهم ایران در ارتباط با همسایگان، نحوه حضور در منطقه و پرداختن به مذاکرات برجام را مورد تحلیل قرار داد. متن این گفت وگو در ادامه آمده است.

۱۱۱

با توجه به اینکه در آستانه تشکیل دولت سیزدهم قرار داریم، به نظر شما مهم ترین اولویت‌های دولت رئیسی در زمینه سیاست خارجی چه باید باشد؟

باید چند نکته اساسی در باره اولویت‌های دولت آینده در زمینه سیاست خارجی مدنظر باشد. اولویت اول این است که دولت و مجریان سیاست خارجی باید دارای قوه شناخت و تمیز دوست از دشمن باشند و در واقع دشمن شناسی قوی داشته باشند. دوستی و دشمنی پارامترهای مختلفی دارد که این موضوع در قضایات‌ها و عکس العمل کشورها نسبت به یکدیگر دیده می شود.

به عنوان نمونه در حال حاضر برخی افراد در کشور خودمان هنوز باور نکردند که آمریکا دشمن است، یعنی وقتی صحبت از مذاکره با آمریکا و امتیاز دادن و امتیاز گرفتن می‌شود، تصور برخی این است که آمریکا نیز مانند سایر کشورهاست و می‌توان با آن کنار آمد، در حالی که آمریکا از روزی که پدیده‌ای به نام جمهوری اسلامی به وجود آمد، دشمنی خود را ابراز کرد و در مواردی به دنبال از بین رفتن نظام جمهوری اسلامی بود. بنابراین دشمن شناسی در دولت آینده باید مانند دوست شناسی قوی باشد، از سوی دیگر هم اگر ملتی به دلیل اندیشه رهبران خود علاقه مند به ایران باشند، باید دوستی آنها را پاس داشت.

اولویت دیگر مساله الهام بخشی است، به این معنا که در اسناد بالادستی کشور مشخص شده که ایران باید کشوری باشد که از لحاظ اقتصادی به کشور اول منطقه تبدیل شده و در روابط بین الملل فعال باشد؛ برای این منظور باید عملکردی در داخل کشور داشته باشیم که برای سایر کشورها تبدیل به نمونه و الگو شود، طوری که در زمینه عدالت یا پیشرفت یا زمینه‌های دیگر نام جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد باشد، لذا این الهام بخشی جزء رویکردها و قدرت نرم است نه حوزه سخت؛ چرا که نمی‌توان با چماق بالای سر ملت‌ها ایستاد و از آنها خواست که ما را الگوی خود بدانند.

اولویت دیگر در حوزه سیاست خارجی توجه به اصل اسلام به عنوان یکی از شعارهای اساسی جمهوری اسلامی است، شعار استقلال آزادی، جمهوری اسلامی از بنیادی ترین رویکردهای ماست و این موضوع ما را مکلف به رعایت بسیاری از نکات و مولفه‌ها می کند، لذا نباید فکر کنیم که این موضوع جزء تشریفات است و باید الزامات مسلمان بودن را داشته باشیم.

دولت سیزدهم برای موفق شدن در اداره کشور نیاز به

ایجاد تحول در بسیاری از زمینه‌های حکمرانی دارد. این تحول باید مبتنی بر یک شناخت دقیق از ریشه اصلی مشکلات و راه حل‌های موجود برای حل آنها باشد. سید ابراهیم رئیسی با طرح سند تحول دولت، قصد دارد همان عملکرد مثبتی را که در قوه قضائیه پایه گذاری کرد در قوه مجریه نیز در پیش بگیرد. او در تدوین سند تحول قضایی علاوه بر بهره گیری از اسناد بالادستی، از ظرفیت قضاات دستگاه قضا و همچنین از نظرات صاحب نظران کمک گرفت. در قوه مجریه نیز او همین روند را ادامه خواهد داد. بر همین اساس «فرهیختگان، در گفت وگو با مجید شاکری، کارشناس اقتصادی به بررسی اینکه دولت در اقتصاد باید چگونه عمل کند، پرداخته است. متن این گفت وگو را ادامه می خوانید.

۱۱۱

نخستین چالش کوتاه مدت دولت سیزدهم در سال نخست فعالیتش چیست؟ نخستین چالش کوتاه مدت رئیسی در سه ماهه اول دولت به مساله کنترل تورم برمی گردد. برای موفقیت در این چالش باید دو اقدام مهم رخ دهد؛ نخست تغییر ساختار نگهداشت ذخایر بانک مرکزی که به وسیله آن امکان کنترل نرخ ارز توسط دولت فراهم می شود. امکان کنترل نرخ ارز بحث جد از این است که این کنترل باید انجام شود با خیر؛ فرصت طلایی برای تغییر نگهداشت ذخایر ارزی یک ماهه اول دولت رئیسی است. اقدام دوم به کنترل ترانزنامه‌های سیستم بانکی برمی گردد که از اواخر دوره همتی برنامه آن آغاز شد تا رشد کل ترانزنامه‌های سیستم بانکی ما محدود شود. این محدودیت لازم است وگرنه در شرایطی قرار می گیریم که ممکن است جهش ارزی کنترل شود اما تورم روبه رشد باشد. مجموعا سه ماهه اول دولت سیزدهم مشخص می کند که آیا رئیسی در طول چهار سال ریاستش می تواند موفق شود یا خیر؟

کارشناسان معتقدند ابر چالش کسری بودجه می تواند دشوارترین مشکل بر سر راه دولت رئیسی باشد. برای جبران این کسری بودجه با توجه به شرایط فعلی کشور آیا دولت باید همچنان مثل گذشته نفت بفروشد؟

گویا برخی متوجه نیستند دولت روحانی در هفته‌های پایانی عمرش چه بلایی بر سر کشور می آورد. برخی تصمیمات کابینه مانند دائمی سازی هسمان سازی حقوق هادولت رئیسی را وارد لوپ متفاوتی از کسری بودجه خواهد کرد که در این صورت کار بسیار سخت می شود. در مورد بخش دوم سوال تان باید بگویم ایران باید به دلایل دیگری جدا از حل مساله کسری بودجه نفت بفروشد و از طرفی موضوع تبدیل ذخایر نفتی به فرآورده نیز در قالب پتروپالیسنگاه‌ها کمکی به بازسازی ساختار مالی ایران نخواهد کرد. البته اگر ما نفت بفروشیم کسری بودجه قابل تحمل تر خواهد شد. ما می توانیم با پیاده کردن الگوی مولدسازی دارایی‌ها که راهبردی به جز فروش آنهاست مشکل کسری بودجه را حل کنیم در مولدسازی، دولت به وسیله بازتنظیم رابطه خود با اموال و دارایی‌هایش به سمت مدیریت بهتر آنها برای به دست آوردن بازدهی مطلوب می رود. اگر این فرآیند از سال اول دولت رئیسی آغاز شود می توانیم نتایج آن را از سال ۱۴۰۱ مشاهده کنیم. برای حل مشکل بودجه در کوتاه مدت به خصوص مرداد و شهریور ماه امسال دولت چاره‌ای جز کاهش هزینه‌های برجای مانده از دوران روحانی و تلاش برای فروش نفت ندارد چون عملا راهبرد فروش اوراق نیز با توجه به شرایط فعلی دیگر روالتش با سال‌های گذشته فرق می کند و برای این منظور باید نرخ بهره بالا برود تا مردم مجاب به خرید اوراق شوند.

رئییسی زمانی که سکاندار قوه قضائیه بود عملکرد مثبتی در اجرایی کردن برنامه‌های

مجید شاکری، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت وگوبا «فرهیختگان»:

کنترل تورم مهم ترین اقدام ۳ ماهه نخست دولت باشد

تحولی داشت. به نظر شما اگر او در قوه مجریه هم بخواد این رویه مثبت را استمرار بخشد مهم ترین تحولی که باید در چهار سال آینده ایجاد کنند چه موضوع یا موضوعاتی می تواند باشد؟

تغییر چشم انداز حکمرانی باید اصلی ترین رویکرد تحولی رئیسی در آینده باشد. روحانی با یک نوع تفکر و گفتمان مشخص روی کار آمد، چشم انداز ایشان برای اداره کشور از سال ۹۵ یعنی قبل از انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم به پن بست رسید. متأسفانه از آن زمان تا کنون هیچ تصویر روشنی برای اداره کشور میان اعضای دولت ایشان وجود نداشته است، به همین خاطر ما برای حل مشکلات به سمت رشته‌ای از رفتارهای نهادگرایانه و غیر توسعه‌ای رفتیم که در این رفتارها هدف گذاری برای بقای خودش مهم ترین نشانه عدم بقاست. به نظر من شروع این تحول در چشم انداز باید از روابط خارجی باشد. منظوم صرفا تجدیدنظر در ارتباطات مان با آمریکا نیست منظوم بازتعریف نسبت خودمان با تمامی محورهای توسعه اطراف کشورمان هست. خیلی از رفتارهای تنظیم گرایانه در صورتی که شما چشم انداز درستی از حکمرانی داشته و توانسته باشی به جامعه انتظارهای قوی تری نسبت به آینده تزریق کنی خیلی راحت تر قابل اجرا هستند. مثالی می زنم؛ وقتی شما بر اساس Capital Gains Tax (CGT) به معنی مالیات بر افزایش ارزش یا مالیات بر سود سرمایه است اصرار می کنید از طرفی در کشور چشم انداز نرخ ارز مناسب نباشد نتیجه اش چیزی جز خروج نرخ سرمایه از کشور نیست، در اینجا نمی توانید بگویید خروج سرمایه را با حکمرانی ربال می توانیم کنترل کنیم. تنها راه حل مشکل در این شرایط داشتن یک سیستم ارزی رسمی و خارجی است که این موضوع مستلزم داشتن روابط بین المللی خوب است. به همین دلیل معتقدم سه ماهه اول دولت رئیسی فرصت خوبی برای گشایش روابط با کشورهای دیگر است . ما اکنون در غرب غرق هستیم و کالاهای اساسی کشور به طور انحصاری از طریق کانال مورد تایید وارد ایران می شود حتی نگاه ما به نفت نیز کاملاً غریب است بنابراین وقتی صحبت از ایجاد روابط با چین، روسیه و هند می کنیم هدف مان ایجاد تعادل در روابط خارجی است وگرنه این گونه نیست که به طور کامل به سمت شرق متمایل شده‌ایم. باید از شدت انحصار آمریکا در ساختار اقتصادی ایران شکسته شود، این انحصار ناشی از اترئیهای است که ما از زمان تشکیل اقتصاد مدرن در ایران داشته ایم که در آن زمان شرایط کاملاً متفاوت نسبت به الان بود.

یکی از نقض‌های سیستم حکمرانی کشور ما عدم اجرایی شدن برنامه‌ها و اسناد بالادستی مثل برنامه‌های توسعه است. به نظر شما مهم ترین دلیلی که باعث می شود در این زمینه توفیقی دولت‌های مختلف نداشته باشند، چیست؟

در پاسخ به سوال شما باید بگویم ما حتی لایحه بودجه سالیانه را که اجرایی شدن آن توسط نهادی مانند دیوان محاسبات رصد می شود به طور کامل عملیاتی نمی کنیم. فکر می کنم مهم ترین دلیل عدم توفیق ما در اجرایی کردن برنامه‌ها به بی ثباتی شرایط اقتصاد کلان کشور برمی گردد. به همین دلیل همیشه مدیران در واسط اجرایی کردن برنامه‌ها مجبور به جابه جایی‌های میان سالی می شوند، زیرا خیلی از اتفاقاتی که در ابتدای سال پیش بینی می کنیم عملا در واسط کار به نتیجه نمی رسد. علت این رخداد مشخص است، گاهی مواقع ما خوش بینانه عمل می کنیم؛ مانند اتفاقی که بر سر بودجه ۱۴۰۰ آمد. در همان زمان خیلی از کارشناسان به مجلس یازدهم پیرامون این موضوع هشدار دادند اما دوستان خوش بینانه معتقد بودند بودجه به نحوی تنظیم شده که به غرب این پیام را القا می کند باید دست از تحریم ایران بردارد، گاهی نیز این شرایط ناشی از تفاوت وضعیت اقتصاد کلان کشور نسبت به خواست و تصورات ماست. به همین دلیل شما در یک تجربه نگاری نسبت به گذشته متوجه می شوید موفق ترین برنامه توسعه ایران بعد از انقلاب یعنی برنامه سوم توسعه در شرایط نسبتا باثبات اقتصاد کلان به نتیجه رسید است.